



อ.อนกฤต แก้วบุญ

**ตัวชี้วัดในการจัดการ
สินค้าคงคลัง**

18



**LOGISTICS
tips**

อ.อนกฤต แก้วบุญ
หัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมจัดการและโลจิสติกส์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
E-mail : tanakrit.dpu@gmail.com

ตัวชี้วัดในการจัดการสินค้าคงคลัง

จากฉบับที่แล้วอาจารย์ให้ผู้อ่านได้รู้จักกับกระบวนการโลจิสติกส์ และต้นทุนโลจิสติกส์ที่สำคัญ ซึ่งก็คือ ต้นทุนสินค้าคงคลัง มากขึ้น ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการสินค้าคงคลัง และในฉบับนี้อาจารย์จะได้กล่าวถึง ตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินประสิทธิภาพในการจัดการสินค้าคงคลังของสถานประกอบการของเรา โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ 2 ตัว ก็คือ

- 1) เปอร์เซ็นต์มูลค่าสินค้าคงคลังต่อยอดขาย
- 2) อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง

โดยเปอร์เซ็นต์มูลค่าสินค้าคงคลังต่อขายนั้น เป็นการนำมูลค่าสินค้าคงคลังรวมต้นงวดของเดือนนั้นๆ เปรียบเทียบกับมูลค่ายอดขายปลายงวด เพื่อเป็นการดูว่าสินค้าคงคลังที่เราจัดเก็บอยู่นั้นสามารถครอบคลุมการขายไปได้ถึงเมื่อไหร่ โดยผลลัพธ์ที่ได้จะออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ ถ้าเรายังมีตัวเลขเปอร์เซ็นต์มูลค่าสินค้าคงคลังต่อขายต่ำ แสดงว่าสถานประกอบการของเรานั้นมีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยของแต่ละสถานประกอบการด้วย ซึ่งอาจารย์ได้กล่าวไว้ในฉบับที่แล้ว และที่สำคัญต้องคำนึงถึงโอกาสที่จะเกิดการขาดแคลนสินค้าในการขายด้วย ซึ่งเปอร์เซ็นต์มูลค่าสินค้าคงคลังต่อขายนั้นมียุทธวิธีคำนวณดังนี้

เปอร์เซ็นต์มูลค่าสินค้าคงคลังต่อขาย = (มูลค่าสินค้าคงคลังรวมต้นงวด / ยอดขายปลายงวด) x 100

ส่วนอัตราหมุนเวียนของสินค้าคงคลังนั้น คือ การแสดงถึง

ความสามารถในการบริหารจัดการเงินทุนที่สถานประกอบการได้ใช้ไปกับสินค้า ถ้าเป็นบริษัท จำกัด ผู้ให้ความสนใจคือเจ้าของสถานประกอบการ แต่ในบริษัทที่เป็นมหาชน ย่อมจะเป็นประเด็นที่นักลงทุนและเจ้าของหุ้นให้ความสนใจ

เนื่องจากอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลังเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงระยะเวลาที่สถานประกอบการใช้ในการสร้างรายได้ โดยเปรียบเทียบได้กับเงินลงทุนในสินค้าที่ธุรกิจจ่ายไป ซึ่งการที่รอบระยะเวลาการหมุนของสินค้าเร็วกว่า ย่อมแสดงให้เห็นว่า ธุรกิจไม่ต้องนำเงินลงทุนไปจมกับสินค้าคงเหลือเป็นระยะเวลานาน อีกนัยหนึ่งก็คือ การลดจำนวนเงินลงทุนที่ใช้ในการจัดหาสินค้า เป็นการลดต้นทุนไปในตัว ซึ่งหมายถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุนและสินทรัพย์ที่มีอยู่ และยังเป็นการลดภาระในการเก็บสินค้า ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเช่าพื้นที่หรือค่าเสียโอกาสในการใช้พื้นที่อีกด้วย โดยอัตราการหมุนของสินค้าคงคลังจะมีหน่วยเป็นรอบ ซึ่งถ้าพิจารณาเป็นเดือน หน่วยก็จะเป็นรอบต่อเดือน

อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (รอบต่อเดือน) = ยอดขายปลายงวด / มูลค่าสินค้าคงคลังรวมต้นงวด

การพิจารณาถึงการหมุนของสินค้าคงคลังนั้นเป็นปัจจัยที่ช่วยในการลดต้นทุนของสถานประกอบการได้ เพราะถ้าสถานประกอบการมีอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลังที่สูงนั้นก็บ่งชี้ว่า สถานประกอบการมีความสามารถในการกระจายสินค้าและถ่ายเทสินค้าไปสู่ลูกค้าได้รวดเร็ว เป็นการลดภาระค่าใช้จ่าย ต่างๆ อาทิ

- ค่าใช้จ่ายในการดูแลสินค้า การบริหารพื้นที่ในโกดัง
- ต้นทุนอันเกิดจากความล้าสมัย
- ต้นทุนของจำนวนเงินที่ใช้ในการลงทุน

แต่อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลังหากพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ก็ไม่ได้หมายความว่าสินค้าทุกตัวต้องมีรอบการหมุนเท่ากัน บางสินค้าอาจหมุนเร็ว บางสินค้าอาจหมุนช้ากว่า แต่ทั้งนี้โดยรวมเฉลี่ยแล้ว ควรจะมีระดับการหมุนที่เท่าหรือสูงกว่าสถานประกอบการที่อยู่ในอุตสาหกรรม